

## ASPIRİN VE HAYATI TEHLİKE GÖSTEREN REY SENDROMU (REYE SYNDROME) HAKKINDA HALKA BİR UYARI(\*)

'U.S.A. Department of Health and Human Services'<sup>1</sup>, (U.S.A. İnsan ve Sağlık Hizmetleri Departmanı) 16 yaşından küçük çocuklarda, grip veya suçiçeği esnasında aspirin veya diğer salisilatların kullanılmasının, hayati tehlike gösteren Rey sendromuna neden olduğunu, 20 Eylül 1982 de bir bildiri ile açıklamıştır. Aynı zamanda 'Health and Human Services' Sekreteri Richard S. Schweiker bu tehlikenin varlığını, yeni bir grip mevsiminden önce, radyo ve diğer kamu hizmeti gören araçlarla ebeveynlerle hekimlere duyurmaya çalışmıştır.

Rey sendromunun önemli bir tehlike olması nedeniyle, bu yazı Amerikalıların yapmış oldukları uyarının ciddiyetinin daha iyi anlaşılması amacıyla yazılmıştır, aslında böyle bir sütunun daha önce yayınlanmış olması gerekirdi. Yine de Haziran 1983 de yayınlanması, o tarihlerde birçok ülkede grip mevsiminin başlamamış olması nedeniyle sevindiricidir.

Rey sendromu, özellikle grip veya suçiçeği gibi viral enfeksiyonlardan sonra, çocuklarda kusma ve uyuşukluk hali ile kendini gösterir, ilerleyen safhalarda şayıklama ve koma hali görülür. U.S.A. da yaşları 5 ile 16 arasında olan çocuklarda, bu şekilde seyreden yıllık 600-1200 vakaya rastlanmaktadır. Bu vakalardan % 20-30'u ölüm ile sonuçlanırken, diğerlerinin çoğunda kalıcı

beyin tahribatı meydana gelmektedir. 'U.S.A. Centers for Disease Control' (U.S.A. Hastalık Kontrol Merkezleri) 1983 yılının ilk aylarında Rey sendromunun, salisilat veya salisilat içeren ilaçları kullanan ve zamansız olarak viral hastalıkları geçiren çocuklarda, mevsiminde geçirenlere oranla daha çok görüldüğünü, bir çalışma Arizona'da, bir çalışma Ohio'da ve diğer ikisi Michigan'da olmak üzere dört çalışma ile ortaya koymuşlardır. 'FDA-Food and Drugs Administration' (Gıda ve İlaç Yönetimi) ve 'American Academy of Pediatrics Committee on Infectious Diseases' (Amerikan Akademik Bulaşıcı Hastalıklar Pediatri Komitesi)den birer grup hemen bu verileri etraflıca incelemişlerdir. Her iki uzman grup da grip veya suçiçeğine yakalanan çocuklarda, salisilatların kullanılmasından sakınılması gerektiği sonucuna varmışlar ve bunun aksini uygulayan hekim ve ebeveynleri kanuni soruşturma yapılabileceği için uyarılmışlardır.

Amerika'da Rey sendromuna karşı açılan kampanya ile, bu tip hastalıklar esnasında salisilat grubu bileşiklerin kullanılmasının önüne geçilmiş ve sağlık personelinin bu konudaki haber ve bilgileri halka aktarması sağlanabilmiştir. Halkın eğitilmesine yönelik böyle bir kampanyada karşılaşılan en önemli güçlüklerden birisi, aspirin veya diğer salisilatların hekimsiz tedavide güvenli, et-

(\*) Esin ŞENER (A.U. Eczacılık Fakültesi Farmasötik Kimya Ana Bilim Dah, Tandoğan - ANKARA) tarafından Pharmacy International, Jan. 1983 dan çevrilmiştir.

kili, rahat denebilir ve tolere edilebilir analjezik, antipiretik ilaçlardan olduğunun kabul edilmesidir. Bu konuda karşılaşılan diğer bir güçlük ise, bu ilaçların reçete ile alınabildikleri gibi, reçetesiz olarak da alınabilen sayısız formülasyonlarının var olmasıdır.

Amerikalılar, ilaç otoritelerini fazlasıyla uyardıklarından başka memleketlerdeki ilaç pazarlayıcısı organlara, aynı konunun gözönünde tutulmasını sağlayarak faydalı olabileceklerdir. Amerika'da reçeteye tabi olamayan, salisilat içeren ilaçlar için yapılan uyarı şöyledir:

'Dikkat; Bu ilaç salisilat içermektedir. Doktor tavsiye etmediği sürece, grip veya suçiçeği geçiren 16 yaşından küçük çocuklarda kullanmayınız. Salisilatlar böyle durumlarda kullanıldıklarında seyrek de olsa, ciddi çocuk hastalıklarından Rey sendromuna neden olmaktadır.'

Reçeteye tabi olan salisilat içeren ilaçlarda, hekimlere yapılan uyarı ise

şöyledir :

'Salisilat grubu bileşiklerin suçiçeği grip veya grip benzeri hastalıklar esnasında 16 yaşından küçük çocuklarda kullanılmasının, Rey sendromuna neden olduğu ortaya konulmuştur.'

Bütün bu uyarılar ebeveyn ve hekimler için az gelmiş olacak ki, çocuklarda hala aspirin birçok rahatsızlığın belirtilerini ortadan kaldırmak amacıyla sıklıkla kullanılmaktadır ve bu çocuklardan bazıları Rey sendromuna yakalanmaktadır. Bu ilaç- hastalık ilişkisini çürütecek kanıtlar ortaya çıkıncaya kadar (bu konuda yapılacak araştırmalara öncelik tanınmalıdır) otoriter ve katı olan bu iddia geçerliliğini koruyacaktır.

1. Schweiker, R.C. (Secretary) (1982). U.S.A. Department of Health and Human Services, Press release, pp. 82-40, dated 20 September 1982.